

PISA 2025: Học sinh Việt Nam chăm học, kiên trì, thích ứng nhanh với công nghệ

18:25 08/09/2026

Kết quả PISA 2025 cho thấy học sinh Việt Nam đạt kết quả tương đối tích cực ở Khoa học, trong khi Đọc hiểu là lĩnh vực cần được ưu tiên cải thiện. Đáng chú ý, 94% học sinh cho biết sử dụng chatbot AI để hỗ trợ học tập.

Tại Việt Nam, 7.353 học sinh thuộc 194 trường hoàn thành khảo sát PISA 2025, đại diện cho khoảng 1,109 triệu học sinh 15 tuổi, tương đương 71% tổng số người 15 tuổi. Khoa học là lĩnh vực trọng tâm, trong khi Toán và Đọc hiểu là các lĩnh vực phụ. Chu kỳ này cũng đánh giá khả năng giải quyết vấn đề bằng máy tính trong môi trường học tập số.

Đây là lần đầu Việt Nam chuyển từ làm bài trên giấy sang làm bài trên máy tính. Do sự khác biệt giữa hai hình thức, như đọc văn bản số, điều hướng nhiều nguồn thông tin, xử lý dữ liệu động và thao tác trên môi trường số, kết quả PISA 2025 chưa nên được so sánh đơn thuần về chênh lệch điểm với các kỳ trước để kết luận chất lượng giáo dục tăng hay giảm.

Việt Nam có kết quả Toán và Khoa học tương đương nhiều nước OECD.

Học sinh Việt Nam đạt trung bình 457 điểm Khoa học, 443 điểm Toán, 392 điểm Đọc hiểu và 461 điểm Giải quyết vấn đề bằng máy tính. Ở Khoa học, 71% học sinh đạt từ Mức 2 trở lên, gần mức 74% của OECD. Tỷ lệ này ở Toán là 58%, so với 65% của OECD. Trong khi đó, chỉ 41% học sinh đạt từ Mức 2 trở lên ở Đọc hiểu, thấp hơn đáng kể mức 69% của OECD.

Mức 2 được xem là mức năng lực cơ bản, khi học sinh bắt đầu có thể sử dụng kiến thức và thông tin để xử lý những tình huống quen thuộc trong thực tế. Như vậy, khoảng 59% học sinh Việt Nam chưa đạt mức Đọc hiểu cơ bản theo cách đánh giá của PISA.

Tỷ lệ học sinh đạt mức năng lực cao cũng còn thấp. Chỉ 2% đạt Mức 5 hoặc 6 ở Khoa học, 4% ở Toán và gần 0% ở Đọc hiểu; trong khi mức trung bình OECD lần lượt là 7%, 8% và 6%.

Kết quả khảo sát đồng thời cho thấy học sinh Việt Nam có nhiều điểm tích cực về thái độ học tập. Có 82% học sinh cho biết tò mò về nhiều vấn đề, 79% cố gắng hơn khi nhiệm vụ trở nên khó và 87% tìm kiếm sự hỗ trợ của giáo viên khi cần. Đáng chú ý, 90% học sinh cho biết giáo viên Khoa học quan tâm đến việc học của từng em; 85% cho biết giáo viên tiếp tục giảng đến khi học sinh hiểu.

Mức độ chuyên cần của học sinh Việt Nam cũng tích cực hơn trung bình OECD. Trong hai tuần trước khảo sát, 4% học sinh nghỉ ít nhất một ngày không phép,

9% bỏ ít nhất một tiết và 32% đi học muộn.

Một điểm đáng chú ý khác là mức độ sử dụng AI trong học tập. Có 94% học sinh sử dụng chatbot AI để hỗ trợ học tập; 82% dùng AI để nghiên cứu sơ bộ một chủ đề mới, 86% để tóm tắt văn bản và 88% để soạn thảo văn bản cho bài tập. Khoảng 70% cho biết đã được học cách đánh giá nội dung do AI tạo ra.

Từ kết quả này, yêu cầu đặt ra là hướng dẫn học sinh sử dụng AI an toàn, trung thực và có ích, biết kiểm tra thông tin, nhận diện câu trả lời sai hoặc thiếu căn cứ, thay vì để AI làm thay quá trình suy nghĩ.

Kết quả PISA 2025 cũng cho thấy Đọc hiểu cần được ưu tiên. Năng lực này không chỉ cần thiết trong môn Ngữ văn mà còn có vai trò trong Toán, Khoa học và việc xử lý các loại thông tin trong đời sống. Vì vậy, rèn đọc hiểu cần được thực hiện trong tất cả môn học, đồng thời tăng cường các nhiệm vụ yêu cầu học sinh giải thích, lập luận, xử lý thông tin, giải quyết vấn đề và phản biện.

Bên cạnh việc nâng mặt bằng năng lực cơ bản cho số đông, giáo dục Việt Nam cũng cần tạo điều kiện phát triển nhóm học sinh có năng lực cao. Kết quả PISA nên được phân tích cùng các dữ liệu trong nước, theo vùng miền, giới tính, hoàn cảnh gia đình và môi trường học tập để xác định đúng những nhóm học sinh cần hỗ trợ.

Minh Khánh